No. 1609 **Zaterdag 31 October 1914.** **31ste Jaargang**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

GEVECHT IN VLAANDEREN.

De oorlog heeft zich getoond in volle kracht gedurende de geheele week van 19—24 October.

Lang hadden de beide legers tegenover elkander gestaan, alsof men vreesde te beginnen met het gevecht, maar thans is er volle actie gekomen over de geheele linie.

Het meest interesseert ons het gevecht in Vlaanderen, dat feitelijk ook wel het meest belangrijke is en van ver-dragende gevolgen.

De Duitschers hadden een stelling ingenomen, die recht van Ostende Zuidwaarts naar Rijssel liep, en daar natuurlijk aansloot aan de linie Rijssel-Metz.

De Verbondenen vormden een anderen rechthoek Zuidwaarts van Nieuwpoort over Dixmuiden, Yperen tot Armentières en dan Westwaarts van Armentières over Warneton naar de Noord Zee.

Het gevechtsterrein is prachtig gelegen tusschen twee rivieren, de Yser en de Lys.

Al dadelijk ondervonden de Duitschers, dat de zeezijde open is, zij zagen van uit Ostende verschillende oorlogschepen manoeuvreeren. Een torpedoboot erkenden zij als een Fransche en begonnen er op te schieten. Dit was het sein tot den aanval.

De schepen beantwoordden de uitdaging en gaven den Duitschers al dadelijk de volle laag. De Engelsche monitors konden wegens hun geringen diepgang zelfs heel dicht onder de kust komen en aan het veldleger nog eenige mitrailleurs brengen. Zij lagen daar veilig en buiten het bereik der valsch op hen afschietende torpedo's.

Deze hulp van zee uit was een prachtig fortuintje voor de Verbondenen, maar, helaas, kort van duur. De Duitschers requireerden hun monstermortieren van 42 c.M. en wisten er spoedig de schrik in te brengen.

Die groote kanonnen brachten slechts een oogenblik van verwarring. Zeeschepen zijn makkelijker en sneller verplaatsbaar dan deze kanonnenmonsters, waarvoor een afzonderlijk cementen platvorm gemaakt moet worden, wil men het kanon bij elk schot niet een eind dieper in den grond zien zakken. De Engelschen waren derhalve al heel spoedig buiten het bereik dezer reuzen en konden zoodoende van zee uit nog aardig meevechten met het landleger. Een vaste ballon stond boven de troepen om aan de schepen de richting der kogels aan te geven. Er werd dan ook prachtig gemikt. Onder andere werd Generaal von Trippe en zijn Staf getroffen en gedood.

De Duitschers vochten wanhopig; zij moesten vooruit in Zuid-Westelijke richting op Nieuwpoort, Duinkerken en Calais aan. Hun doel moest derhalve allereerst wezen te zien over de rivier de Yser te komen. Dit gelukte hun pas Zaterdagnacht van 24 op 25 October. Of er ook van beide zijden verwoed gestreden is!

De Belgen hadden van alles beproefd en hadden onder anderen de sluizen opengezet en de dijken doorgestoken van het Kanaal der Yser, loopend van Nieuwpoort tot Dixmuiden. Duizenden Duitschers verdronken. De overtocht over de rivier was ontegenzeggelijk een overwinning voor de Duitschers, maar zij hebben er weinig voordeel van genoten. De Belgen hebben hen reeds den volgenden dag met zware verliezen teruggeworpen. De Duitschers zullen het echter niet opgeven en opnieuw een poging wagen. Zij slepen hun zwaar geschut reeds aan en ontvingen ook versterking. Calais moet hun in handen vallen, 't koste wat het koste, heeft de Duitsche Keizer gezegd.

't Kon echter weleens gebeuren, dat de omstandigheden hun opnieuw de baas werden en hen noodzaakten dat gedeelte van hun oorlogsplan op te geven, omdat ook de heele veldtocht gewijzigd moet worden.

In het Noorden van Frankrijk kregen de Duitschers namelijk over de geheele linie klop; van Rijssel tot midden in de Vogezen.

Bij Rijssel drongen de Verbondenen door het Duitsche leger heen en verbraken aldus hun rechtervleugel, die omboog tot voorbij deze stad. Rijssel werd opnieuw bezet door de Franschen. Een leelijk teeken is het ook, dat er zooveel steden en dorpen verbrand en verwoest worden in het Noorden van Frankrijk. De Duitschers staan er slecht voor en wijken.

Gewonnen is het nog lang niet, maar de oorlog gaat toch weer een andere phase in.

De Duitschers zullen opnieuw hun plan moeten veranderen.

Glorie aan de brave Belgen, die de zoo hard noodige versterking voor den Duitschen rechter vleugel wisten tegen te houden, meer dan een week lang.

Wat nu aan Duitsche troepen in België achter bleef, loopt groot gevaar ingesloten, afgesloten en opgesloten te worden.

Misschien krijgen de dappere Belgen spoedig gelegenheid triomfeerend hun eigen steden weder binnen te trekken. Er zijn nog slechts weinig Duitschers achter gebleven.

Zou deze nieuwe gedeeltelijke overwinning voor de Verbondenen, dan toch ten langen laatste het begin van het einde brengen?

De Duitschers zijn anders nog zoo veel van plan, en zullen van geen toegeven willen weten. De vrede zal hun moeten worden afgedwongen met geweld. In den oorlog geldt alleen het recht van den sterkste. En wie is dat, niet voor een oogenblik, bij een of ander samentreffen, maar op den duur, telkens en telkens weer?!

De Verbondenen hebben veel opgeofferd, geheel het Koninkrijk België; maar zij hebben ten koste van dat offer verkregen, dat de Duitschers niet rechtstreeks op Parijs konden losstormen, de gedachte aan een beleg zelfs moesten opgeven en nu weer moeten afzien van de Fransche kuststeden.

Een toespraak van kardinaal Mercier.

ANTWERPEN, 23 September. De Belgische oorlogscorrespondent van *De Tijd* schrijft aan dit blad: Ik zou nog veel kunnen verhalen van zwaar beproefde dorpen in de Kempen en elders, van verwoestingen te Wespelaer, Wackerzeel, Bueken, enz. Maar er is al gruwels genoeg gemeld. Te liever begin ik daar om met mede te deelen, dat, bij nader onderzoek, het klokkenspel van den St. Rombouts toren te Mechelen, niet zoodanig geleden heeft, als aanvankelijk gemeend werd en sinds een week geeft de carillon weer den tijd aan.

Van Mechelen gewagend, spreekt men ook over zijn Kardinaal-aartsbisschop, die nu alhier verblijft. Dezer dagen kreeg ik een gazet van Havre in handen, waarin een woordelijk verslag was opgenomen van de toespraak, welke Z. Em. kardinaal Mercier gehouden heeft tot de duizenden en duizenden in de Notre Dame te Havre bij zijn tehuisreis uit Rome via Havre—Londen naar hier. Na een vermoeiende reis van drie dagen was Z Em. in de Fransche havenstad aangekomen. Met diepe ontroering sprak Z. Em. de geloovigen als volgt toe:

„Indien ik thans slechts de menschelijke voorzichtigheid raadpleegde, zou ik eene bescheidene stilzwijgendheid in acht nemen. Drie dagen en drie nachten ben ik op reis, en ik heb de vreugde mogen genieten de weinige vrije uren, waarover ik deze namiddag beschikte, toe te wijden aan iets beters dan de oefening van het menschelijk woord: aan het bezoek van gekwetsten, van onze gekwetsten, van onze vluchtelingen, aan wie uwe zonen en uwe dochters de beste zorgen wijden....

„Doch hoe zal ik weerstaan aan dien oproep, die uit ieder uwer zielen opstijgt: „Gij komt uit België; zeg ons iets, zeg ons iets over dit land, waar ons bloed met het uwe werd gemengd."

„En toch: wat zal ik u zeggen in deze korte oogenblikken, tenzij het woord van den apostel: „Met hen, die lijden, lijd ook ik."

„Er zijn tusschen deze toehoorders, vaders, moeders, echtgenooten.. die tranen van rouw storten. Al die droefenis heb ik gekend in mijn klein land, ik vind ze weder bij u; ik gevoel ze zooals gij ze gevoelt, en ik heb behoefte dit u te zeggen. Nochtans zal ik van mijne reis door Frankrijk een ander gevoel van christelijken trots mede nemen in dit uur, dat het meest tragische is van de geschiedenis der menschheid: de algemeene onderwerping van al de belangen aan dat wat men de eer noemt, de vrijheid, de waardigheid, de onafhankelijkheid van een volk.

„Wij, Belgen, hebben gedurende 84 jaren geleefd in vrede en voorspoed en dachten dat dit wel zoo moest blijven. Maar, op zekeren dag gewerd ons het brutaal ultimatum uit Duitschland, dat dezen schoonen droom deed ineen storten; en dien dag is de natie opgestaan als één man; al de klassen der maatschappij, aristocratie, burgerij, volk, hebben, fier staande rondom vorst en regeering, dezen toegejuicht.

„Alsdan hebben wij tot Duitschland gezegd: Wij zijn slechts een kleine natie, zeer zwak; gij zijt een militaire kolos, maar gij hebt ons beleedigd, gij hebt ons recht over schreden en wij denken, wij, dat het recht hooger staat dan het geweld."

„Dien dag hebben wij gevoeld, wat de vaderlandsche eenheid beteekent: wij hebben verstaan, dat ondanks zoovele oogenschijnlijke tegenstrijdigheden, wij slechts één van hart en één van ziel zijn. En het is ons plotseling duidelijk geworden, zoo als het u op hetzelfde moment duidelijk werd, dat er in de maatschappij iets hoogers is dan de menschelijke levens: n.l. het Recht, de Rechtvaardigheid.

„In deze oogenblikken nu, waarin een volk zich bewust wordt van deze groote waarheid, dat de menschelijke aangelegenheden en het leven zelfs niets zijn in vergelijking met zekere fundamenteele beginselen, in deze oogenblikken beseft gij allen, dat zulk een volk daardoor getuigenis tevens aflegt, dat er een Souvereine Almacht bestaat, die over alles regeert: het belijdt het bestaan van God."

„Het volk belijdt dit, door zich aan dit groote, zoo dikwijls onbegrepen voorschrift van Christus te onderwerpen: „Indien iemand zijn vader of zijne moeder of zijne zonen meer bemint dan Mij, is hij Mijner niet waardig."

„Er is niet een onder u, Beminde Broeders, die, indien hij zijn kind en zijn echtgenooten bemint, niet meer nog het Vaderland en de Rechtvaardigheid lief heeft!

„Laat mij ten slotte u zeggen, dat ik naar mijn land vol ontroering en dankbaarheid de herinnering zal meedragen, van wat ik in Frankrijk heb gezien. Dikwijls is het mij in mijne lange bedevaart van Marseille tot Parijs en van Parijs tot Hâvre overkomen, dat ik treinen ontmoette met soldaten, die naar het slagveld gingen, naar den roem, naar die zegepraal, in welke wij het grootst betrouwen hebben. Hoe zoet was het mij niet, hun te zeggen terwijl ik hen de hand drukte: „Dappere jongens, ik dank u, gij gaat uw leven in de waagschaal stellen voor mijn land, zooals mijn land zich voor u heeft blootgesteld." Die woorden wil ik vandaag tot u allen herhalen.

„Uw aartspriester had, enkele dagen geleden, den moed u te zeggen: „Ondanks al de smarten en al de gruwelen van den oorlog, heeft thans niemand het recht hem te betreuren." Dit is zoo zeer waar, dat de rechtvaardigheid staat boven het onrecht, de liefdadigheid boven de zelfzucht, en God, alle rechtvaardigheid en alle liefdadigheid, boven zijne schepselen.

„Dat God u dan zegene en ons bescherme."

Koning Albert van Belgie over den oorlog.

De „Daily Chronicle" brengt het verslag van een onderhoud, dat de correspondent Dr. Sarolea te Antwerpen heeft gehad met den Koning der Belgen.

Wij volgen hier de vertaling van den Londenschen correspondent van het „Handelsblad":

„Koning Albert noemde het Servische drama zeer eenvoudig een voorwendsel voor den oorlog die met opzet was voorbereid. als een directe uiting van den reactionairen geest, van brutaal militairisme en sterk materialisme, onder de heerschende partij en in de onmiddellijke omgeving des Keizers.

Gedurende de laatste vijf of zes jaren, zeide de Koning, had hij gedurende zijn reizen en uit gesprekken ...

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling).

LXVI. Slotwoord.

Hoe gemakkelijk worden de kinderen dezer wereld gevangen in het net, gebreid door vrouwen en geld. Maar vraag aan de bekeerlingen, hoe moeilijk het valt, sich daaruit weer los te maken. Het is een kamp op leven en dood, een strijd tusschen Satan en den goeden Engel.

Ach, hoe weinigen gevoelen, dat zij gestrikt zijn; hoe weinigen verlangen naar de vrijheid der Kinderen Gods!

De gewoonte, de sleur, de vrije opvatting der zedewet, de aangeboren vooroordeelen, de gewilde blindheid, de verstoktheid des gemoeds, de satanische haat maken voor velen den terugkeer zoo moeilijk.

Lieve Lezer, ge verwondert U er misschien over, dat ik nog zoo weinig over de Mahomedanen gesproken heb?

Wat heeft Mahomed gedaan?

Hij heeft een klein beetje Christendom met wat persoonlijke inzichten vermengd, en klaar was het Mahomedanisme!

Maar hebben eigenlijk onze hoogvereerde voorgangers niet precies hetzelfde gedaan?

Het onderscheid bestaat slechts hierin, dat de Mahomedanen hun eigen Leider en Voorganger tot hunnen Christus hebben verheven, terwijl de zoogenaamde Christelijke godsdienstige Gemeenten, zich Christelijk blijven noemen, maar desniettemin toch hun eigen Leider en Voorganger volgen.

Ook nog een ander onderscheid kan men aangeven.

Terwijl de Christelijke Gemeenten in duizenderlei variëteiten versplinterd zijn en menig lid zich na den afval van de eene Kerk ook nog onttrekken wil aan elk wereldlijk gezag en zelfs gekomen is tot de loochening van het bestaan van God, hebben de Mahomedanen streng vastgehouden aan de eenheid van hun geloof, aan den eerbied voor den Profeet, en diep ontzag voor Allah.

Daar blijft nog een andere categorie over: we bedoelen de niet en fatsoenlijk leven, met niemand twist zoeken, zonder vooroordeel zijn en werkelijk *ter goeder trouw* vasthouden aan hun geloofbelijdenis. Zij zijn een steunpilaar voor de menschelijke maatschappij een voorbeeld van vaderlandsliefde; zij geven zich werkelijk moeite goede Christenen te zijn en volmaakt te worden. Zij hebben nog een oprecht, eenvoudig, kinderlijk geloof bewaard en zijn vol goeden wil.

Dezen behooren tot de ziel der ééne, ware Kerk; buiten hun schuld groeien zij op in dwaling en zijn onbewust Katholiek.

Als deze geloovigen, eenvoudig van harte, ernstig de waarheid zoeken, zullen zij die ook wel vinden. Want trouw, gehoorzaamheid, eerbied voor het gezag, de goede wil, het eenvoudig, kinderlijk geloof, de liefde tot Christus, het verlangen eenmaal zalig te mogen worden, — dat alles is onbestaanbaar en kan op den duur onmogelijk samengaan met den afval van het Geloof, het verlies van de Eenheid des Geloofs, het zich verzetten tegen de uitdrukkelijke leer der Evangeliëen, en het gelooven op eigen houtje.

Wordt vervolgd.

Van Curaçao naar New-Orleans

LANGS EEN OMWEG.

Aangeboden door

J. H. B. GRAVENHORST.

De kapitein werd geplaatst tusschen de gastvrouw en haar zuster; over hem zat de gastheer en twee genoodigde vriendinnen van de gastvrouw.

Fijne spijzen en een zeer netjes gedekte tafel wekten de eetlust vrijwel op. Na het gebruiken der soep, nam de gastheer zijn glas wijn op en sprak op bewogen toon: „Ik hoop dat alles u wel mag smaken Kapitein, en zijt verzekerd, dat de herinnering aan dit maal, mij tot den dood heugen zal en altijd een aangename herinnering bij mij zal achterlaten."

Een paar minuten later dronk de kapitein op den gastvrijen havenmeester, het welzijn zijner vrouw en bedankte voor zijn vriendelijken toast.

Het gesprek liep gedurende het maal over de revolutie, die in de stad O. uitgebroken was. Na anderhalf uur aan tafel gezeten te hebben, stond men vroolijk gestemd op, liep in de veranda wat op en neer en gebruikte een kop overheerlijke koffie. Het negerinnetje presenteerde een sigaar en weldra hadden de gastheer en zijn gast in een gemakkelijke armstoel in de veranda plaats genomen.

„Gij hebt hier een prachtig gezicht op de haven, een lief huis en woont hier waarlijk zeer aangenaam," sprak de kapitein, „het bevalt u zeker goed hier en gij dient tevreden onder dit bestuur."

„Het gezicht op de haven," hernam de gastheer, „is zeer zeker schoon en zoo mijn huis u werkelijk bevalt, maak dan daarvan, naar uw goeddunken, gebruik, het zal mij bijzonder aangenaam zijn. Ik woon hier ongeveer twintig jaren, kwam hier doodarm, heb zeer hard moeten werken en zeer spaarzaam geleefd, om mij een eigen huis te hebben kunnen aanschaffen. Nooit heb ik mij, bij deze of geene partij aangesloten, zoodat ik bij het uitbreken eener revolutie niets te duchten heb."

„Gij zijt dus hier niet geboren, maar op het eiland Z., waar gij vermoedt dat ik vandaan kom," hernam de kapitein.

ken met Duitschers van beteekenis een toenemende verwaandheid en zucht tot aangrijpen bij de militaire partij kunnen opmerken. Hij was tot de zekerheid gekomen, dat een nieuwe, gevaarlijke geest den boventoon had gekregen te Berlijn en dat de aanval van den kant van Duitschland te verwachten was. Ongeveer achttien maanden geleden werd op eens alles ernstiger en de toestand bepaald alarmeerend.

Er kwamen zulke ernstige feiten aan het licht, die het ergste voorspelden, dat in November 1912 op aandrang des Konings het Belgische Parlement een geheime zitting hield, ten einde dringende voorzorgsmaatregelen te beramen. Men luisterde naar de waarschuwingen van den vorst en een ingrijpend militair programma, dat reeds dertig jaar lang was uitgesteld en waarvoor Koning Leopold II te vergeefs geijverd had werd onmiddellijk aangenomen.

Het was dr. Sarolea duidelijk, dat Koning Albert het volste vertrouwen heeft op den einduitslag van den oorlog en een beslist vertrouwen stelt in de Engelsche bondgenooten, doch bovendien was het duidelijk, dat de Koning voor dit oogenblik minder denkt aan de overwinning en de rechtmatige schadeloosstelling, op te leggen aan den indringer, dan aan de droeve werkelijkheid van het oogenblik en de groote moeilijkheden, die overwonnen dienen te worden. Koning Albert is overtuigd, dat de moeilijkheden slechts te overkomen zijn door systematische organisatie van alle materiëele en moreele hulpbronnen des volks tegenover den gezamenlijken vijand en door het op zijde stellen van alle partij-belangen, door hartelijke samenwerking van den vorst met de vertegenwoordigers des volks. Om die overeenstemming te verkrijgen, vroeg de Koning ook den raad der sociaal-democratische leiders. Sedert zijn troonbestijging zegt dr. Sarolea, is de Koning een ideaal democratisch en constitutioneel vorst geweest. „De parlementaire regeeringsvorm", zeide hij met eenige ironie, „moge tekortkomingen hebben, doch geen onafhankelijk Duitsch parlement zou de domheid hebben begaan, zich te laten voeren tot zulk een afschuwwekkend onheil."

Koning Albert, zegt de inteviewer, heeft alle reden trotsch te zijn op het heldhaftig optreden van zijn volk, doch nooit zag men een vorst, die minder beneveld werd door de triomfen van den oorlog. Hij gaat diep gebukt onder den angst en het lijden van het gemartelde België: zijn diepgevoelde sympathie voor het lijden zijns volks spiegelt zich af in ieder woord, in iedere uitdrukking

„Wat zal er worden", riep de Koning wanhopig uit, „van België's bloeiende nijverheid, van zijn zoo met hard werken opgebouwden handel! Brussel, Luik, Namen in handen des vijands; Mechelen, Leuven, Aerschot verwoest: het geheele land geplunderd — wat zal er overblijven van mijn vreeselijk beproefd land? En aan welke verdere uitspattingen zullen deze barbaren zich schuldig maken, verwoed als zij zijn door den onverzwakten tegenstand van ons dapper leger? Als ten slotte de overwinning ten onzen voordeele is beslist, welke verwoesting zal dan te zien zijn? Als de Duitschers hun uitspattingen nog eenige maanden voortzetten, zal het land geworden zijn tot een woestenij."

Rapport der Belgische Commissie.

De commissie van onderzoek in zake schending van het volkenrecht in België, aan het hoofd waarvan de minister van Staat Cooreman staat, heeft een derde rapport uitgebracht Daaruit ontleenen we het volgende aan de „Msbd":

Het is nu bevestigd, dat na den brand van Leuven de huizen, die nog overeind waren blijven staan en waaruit de bewoners verjaagd waren, geplunderd zijn onder de oogen der Duitsche officieren. Op 2 September heeft een getuige nog Duitschers vier huizen in brand zien steken.

Op 28 Augustus is een menigte van 6000 tot 8000 personen, mannen, vrouwen en kinderen, van elken leeftijd en stand, onder geleide van een afdeeling van het 162e regiment Duitsche infanterie, naar de stadsmanege gevoerd, waar de ongelukkigen den nacht hebben moeten doorbrengen. Dezen zijn moeten blijven staan en hebben zooveel geleden, dat verschillende vrouwen krankzinnig zijn geworden en zuigelingen in de armen hunner moeders gestorven zijn.

De commissie zegt verder tegenover de Duitsche bewering van het tegendeel: het staat vast, dat de burgerij van Leuven, die trouwens reeds van te voren door de gemeenteoverheid ontwapend was, door geen enkele vijandelijke daad de Duitschers heeft getart.

Vastgesteld zou volgens dit rapport ook zijn, dat volstrekt geen burgers hebben deelgenomen aan de gevechten op 4 Augustus te Lixhe en Visé geleverd.

„De verwoesting der stad Leuven is trouwens eerst in den nacht van 15 op 16 Augustus begonnen en eenige geweerschoten, in den avond van den 15den gelost, gaven daartoe het teeken. De Duitschers zeiden, dat de bewoners op hen hadden geschoten, in het bijzonder uit een huis, waarvan de eigenaar door de commissie verhoord is. De Duitschers vonden in dit huis geen enkel wapen en evenmin in de omliggende huizen, welke nochtans verbrand werden, na vooraf geplunderd te zijn; de mannelijke bewoners dier huizen zijn naar Duitschland gevoerd.

„Een groot aantal dorpen, gelegen in den drieboek tusschen Vilvoorden, Mechelen en Leuven, zijn geplunderd, geheel of gedeeltelijk verbrand, de bevolking verstrooid, terwijl, volgens het toeval der ontmoeting, inwoners werden gevangen genomen of doorschoten, zonder vonnis, zonder blijkbare reden, met het enkele doel, naar het schijnt, om vrees aan te jagen en een uittocht der bevolking te verwekken.

„Soms vindt men op de weinig gespaarde huizen opschriften als: Nicht abbrennen, Bitte schönen, Gute Leute, nicht plündern. Toch zijn deze huizen soms later vernield.

In al deze dorpen waren de vrouwen, die niet hadden kunnen vluchten, een prooi voor de brutale lusten der Duitsche soldaten.

Op 4 en 5 September zijn van uit een vliegtuig bommen geworpen op Gent en Eekloo, open en nietverdedigde steden.

„Verder heeft de stad Mechelen, na op 27 Augustus geheel door de Belgische troepen verlaten te zijn, gedurende een paar dagen een beschieting te verduren gehad, die de metropolitaansche St. Romboutskerk, de trots der oude stad, zwaar beschadigd heeft. Eveneens is het stadje Heyst-op-den-Berg zonder genade gebombardeerd.

„In hun pers hebben de Duitschers beweerd, dat de Belgische regeering wapenen gebruikt tegen de invallende troepen. Zij voegen daaraan toe, dat de katholieke geestelijkheid een soort heiligen oorlog gepredikt heeft en haar geloovigen opgestookt zou hebben de Duitschers overal te dooden. Eindelijk hebben zij volgehouden, om het dooden van vrouwen te rechtvaardigen, dat dezen even woest waren als de mannen, en zelfs kokende olie uit hun vensters op voorbijtrekkende soldaten uitgoten.

„Al deze beweringen zijn onwaar. Wel verre van wapens uit te deelen, hebben de overheden, bij het naderen van den vijand, overal de bevolking ontwapend; de burgemeesters hebben overal hun gemeentenaren gewaarschuwd tegen gewelddaden, die wedergeweld zouden uitlokken. De geestelijkheid heeft onophoudelijk de geloovigen tot kalmte aangespoord. Wat de vrouwen betreft, behalve volgens een lezing, komende uit verdachte bron in een buitenlandsch dagblad, zij hadden geen andere bezigheid dan te ontsnappen aan de rampen van een oorlog zonder medelijden.

„De ware drijfveeren der gruweldaden, waarvan wij de roerende getuigenissen verzameld hebben, kunnen niet anders zijn dan, te terroriseeren en te ontmoedigen volgens de onmenschelijke voorschriften der Duitsche militaire schrijvers, en aan den anderen kant, de plunderzucht.

„Men moet er ook rekening mede houden, dat alle tegenweer, uitgaande van afdeelingen van het geregelde leger, heel spoedig, ter wille van de zaak, op rekening van de inwoners wordt gesteld, en dat de invallende troep zich onveranderlijk op de burgerbevolking wil wreken over de tegenslagen of zelfs eenvoudige teleurstellingen, die hij gedurende den veldtocht ondervindt.

„Wij gebruiken, zegt de commissie, gedurende dit onderzoek alleen feiten, gestaafd door deugdelijke getuigenissen. Het moet opgemerkt, dat wij tot heden toe nog slechts een gering gedeelte der misdaden tegen het recht, de menschheid en de beschaving hebben kunnen aanwijzen: zij zullen een der meest duistere en meest weerzinwekkende bladzijden der hedendaagsche geschiedenis uitmaken. Als een internationaal onderzoek, zooals in den Balkan gevoerd is door de Carnegie-commissie, in ons land zou kunnen gehouden worden, dan zijn wij er van overtuigd, dat zij de juistheid onzer verzekeringen zou vaststellen."

DE DUITSCHE MORTIEREN.

Omtrent het enorme belegeringsgeschut van 42 cM. gaven de telegrammen reeds eenige bijzonderheden. Ziehier echter ter aanvulling wat wij in de mailbladen lazen:

„De loopen van deze kanonnen zijn zeer lang, terwijl het geheele toestel ongeveer een manshoogte is en vele centenaars weegt. De lading alleen weegt meer dan 50 KG. Op een afstand van twee mijlen worden twee dezer zware kanonnen voor het fort opgesteld en beginnen weldra hun verschrikkelijk duet. Ofschoon de kanonniers, die het geschut bedienen, over bergen schoten en hun doel niet zagen, duurde het niet lang, of de schoten waren nauwkeurig gericht, daar van uit een ballon-captif nauwkeurige aanwijzingen werden gegeven. Met ontzettend geraas werden de ontzaglijke granaten afgevuurd en allen, die in de nabijheid waren, hadden het gevoel, alsof zij allen door het geluid der ontploffingen zouden omgeworpen worden. De stand der loopen is bepaald merkwaardig te noemen. Bijna loodrecht op den hemel gericht. Wanneer een granaat is afgevuurd, hoort men 20 seconden lang het fluiten van het projectiel.

Te Essen, in de fabriekstad van Krupp, loopen geruchten, dat behalve de „faule Grete" (de luie Grete, omdat het om zijn zwaarte slechts langzaam te vervoeren is, Red.) en de „fleisige Berta" (de ijverige Berta, omdat het in zoo korten tijd zijn vernietigend werk verricht, Red.) zooals de namen der mortieren luiden, die voor Luik en andere vestingen hun vernietigend werk verrichten, welker bestaan met 5 andere 42 cM. stukken streng geheim was gehouden en in dezen oorlog plotseling opdoken, andere kanonnen aan de wereld zullen vertoond worden, die het geheele kanaal van Calais tot Dover bestrijken."

In de „Neue Zürcher Zeit." schreef een afgevaardigde van den Rijksdag het volgende betreffende deze nieuwe Duitsche 42 cM.-kanonnen:

De verrassing, dat het Duitsche leger zulke kanonnen bezit, is in binnen- en buitenland even groot, daar de vervaardiging en de opstelling geschiedde met een door de omstandigheden geschapen geheimhouding, zoodat zelfs in Duitschland weinigen er van wisten. Toen de proeven waren genomen en men met de bestelling kon beginnen, was het zaak, dit wonderwerk van Duitsche krijgstechniek zonder opzien af te werken. Aan de besprekingen ter voorbereiding van den militairen post voor de budget-commissie van den Rijksdag, namen meer dan veertig officieren deel. Toen men nu aan een nieuw punt in de afdeeling „Wapenwezen" kwam, vroeg de departementschef voor wapenwezen, dit punt thans niet te bespreken. Aan het einde van de zitting verklaarde hij mij streng vertrouwelijk, dat het hier het nieuwe belegeringsgeschut betrof. De Generale Staf had het dringende verzoek, dat over de geheele zaak in de commissie niets zou worden gezegd; zelfs de aanwezige officieren wisten niets van deze schreden. De wensch van den Generalen staf kwam in vervulling. Toen ging men aan den arbeid, een groot aantal kanonnen zijn reeds in het front, anderen in de arsenalen.

Zes weken geleden was ik als lid van de uitrustings-commissie in een munitiefabriek en constateerde toen, dat elk willekeurig aantal van patronen en hulzen voor deze kanonnen in korten tijd gemaakt kunnen worden, afgescheiden van vele onderdeelen. Op de vraag of deze kanonnen niet gauw onbruikbaar werden, werd mij door een deskundig lid der directie met beslistheid geantwoord, dat er in de geheele wereld niet genoeg vestingen zijn om slechts één zulk kanon onbruikbaar te maken.

Met de eerste proeven had men buitengewone technische moeilijkheden. Sinds geruimen tijd echter zijn deze geheel en al overwonnen. Het geschut is van het beste staal en met groote zorg afgewerkt. De draagwijdte overtreft de grootste verwachtingen."

Een lezer van „de Tijd" zond het volgende rijmpje, dat hij in Essen ontving, waar het vervaardigd werd op het 42 cM. kanon, hetwelk in de fabrieken van Krupp aldaar den naam „Bertha" ontving (naar Bertha Krupp):

Die Bertha ist ein Essener Kind,
Hat 42 Taille,
Wenn nach Paris den Weg sie find't,
Dann hütte dich, Kanalle!
Wie die den Truppen Luft gemacht,
Wierd nie die Welt vergessen,
Ruft, wenn die „fleisz'ge Berta" [kracht:
Das ist ein „Grusz aus Essen!"

Uit het land der ellende.

Een medewerker van de Maasbode beschrijft een tocht dien hij maakte in gezelschap van een Duitsch officier, van Luik naar Leuven.

We ontleenen daaraan:

Het begon reeds te duisteren toen wij door de heuvelachtige velden tusschen Waremme en Hannut snelden. Plotseling werden wij opgeschrikt. Voor den wagen deed zich een geweldig gekraak hooren. Een draad was over den weg gespannen en het scheen ons toe alsof wij in 'n hinderlaag gevallen waren. De officier sprong op, pakte zijn geweer en begon op de bekende Duitsche manier te schelden. Zijn oogen gloeiden als vurige kolen en keken in de rondte of er geen menschen of huizen te vinden waren, om zijn wraaklust te koelen. Maar het verre land lag verlaten, een paar huizekens stonden nog, doch geheel ontredderd en vergruisd.... In de verte liep een schaap te blaten ... Dat was het eenige levende wezen .. dat geruchte maakte.

Kalm reden wij verder over Hannut en Thienen. De naam van deze plaats is plotseling met groote letters in de geschiedenis geschreven. De letters zijn rood, rood van bloed en de woorden zijn brokstukken van levend menschenvleesch. Thienen is de plaats, waar de Belgen zich op heldhaftige wijze hebben verdedigd tegen een overmachtige Duitsche armee.... De streek van Thienen tot Leuven, de heuvels, waar ge andere oogstmaanden de boeren met volle armen de schoven van vruchten ziet binnenhalen, zijn thans de graven geworden van duizenden soldaten. Hebt gij wel eens in den nacht op een kerkhof gestaan.... terwijl een zwakke wind door de treurwilgen waait en de maan haar tranenlicht uitschreit over de heuveltjes der dooden? Het gevoel van droeve vreeze, dat over u komt is niet te vergelijken met de stemming die uw ziel beheerscht, wanneer ge in den nacht op een slagveld staat. Hier hebben wij gevochten, fluistert de Pruisische officier heel zachtjes, als vreesde hij dat de gevallen dapperen, wier onverzorgde graven wij in het matte maanlicht liggen zien, de Duitsche stemmen zullen hooren. Daar rijen donker de loopgraven, waarin de moedige mannen voor ettelijke dagen urenlang hebben geworsteld Hier stoot gij nog op stukgeschoten wagens, welke daar liggen als wrakken van den strijd, daar staat gij stom te staren voor woningen, die eens huizingen voor menschen waren, maar thans in de donkerte nog slechts spookachtige spelonken lijken. Langs den geheelen weg van Thienen tot Leuven staan ze daar de wrakken van huizen. Alle dorpen zijn geteisterd en geen woning is gespaard gebleven, zij zijn ofwel vernield door het geschut der legers, ofwel uit wraakzucht in brand gestoken.

O, konden deze zwartberookte muren eens spreken, dan zou wellicht later nog meer getuigenmateriaal over de wreedheid van den oorlog te verzamelen zijn......

Konden de platgebrande straten bij den ingang van Leuven eens getuigen......

't Was bijna middernacht, toen wij na den droeven tocht door de geteisterde streek in Leuven aankwamen. De stad der studie lag geheel in het duister en wij hoorden slechts het halt der wachten, die ons toeriepen. De officier was bang, vreesde voor vijandelijke kogels en gaf onzen chauffeur den raad, om, als er een schot viel, maar door te rijden...... Hij wilde absoluut buiten de stad om en wij konden dan ook den Singel, waarmee men naar den Brusselschen weg komt...... Te midden van de duisterte verliezen wij den weg ...... wij zoeken naar een huis waar licht brandt, maar eerst na lang zoeken vonden wij een gelig venster. De Duitsche officier sprong onmiddellijk naar de deur, die weldra opensloeg. Een bevende vrouw en 3 jongens van om en bij de tien jaren waren in den gang saamgevlucht. Als geslagen honden stonden zij voor den Pruis, die niet verstaan werd en de arme vrouw deed schreien van angst. Wij kwamen tusschenbeide en in het Vlaamsch vroegen wij om inlichtingen...... Plots, terwijl de moeder haar jongens bij zich trok, kwam mijn vriend op het denkbeeld om bij de Nederlandsche paters te gaan overnachten...... De officier, die er blijkbaar niet op gesteld was de nachtelijke reis voort te zetten, juichte dit plan van harte toe en de jongens van de vrouw werden gerequireerd om den weg te wijzen......

Maar daar begon de moeder te jammeren en te smeeken...... Och meneeren, gij zult mijn kleinen toch geen kwaad en doen. De Dutsen hebben ons al zooveel kwaad gedaan...... Zij hebben mijn man vermoord, mijn geld gestolen ...... en nou ...... toe meneeren belooft me, dat ge mijn jongens niks zult doen......

De moeder snikte......

Wij beloofden haar plechtig dat de jongens heelhuids zouden terugkomen en met de jonge Leuvenaartjes als gidsen stonden wij spoedig voor het groote gebouw der Nederlandsche missionarissen van het H. Hart.

Een onzer vrienden stond spoedig aan de bel om de paters uit hun slaap te wekken, doch voor den Duitschen officier, die, gelijk men weet, een plaatsje in onzen automobiel gerequireerd had, ging zulks blijkbaar niet snel genoeg, want de krijgsman begon dadelijk met de kolf van zijn geweer op de groote poort te beuken, dat de nachtelijke stilte er van trilde en menige pater uit zijn rustigen slaap moet opge-

---

„Zooals gij zegt."

„Beviel het u daar niet langer?"

„De plaats zelf was mij lief, maar de toestand waarin ik verkeerde, was mij ondragelijk geworden. Luister slechts. Ik werd op de plantage K., die toen den heer X toebehoorde, uit slavenouders geboren, groeide op en moest op mijn veertiende jaar reeds flink werken. Mijn meester was streng, maar stipt rechtvaardig en gedoogde niet dat wij door boven ons gestelde opzichters mishandeld werden, noch met werk overladen. Onze toestand was dan ook beter dan die der slaven op verscheidene andere plantages. Op mijn zestiende jaar vernam ik eens in de kerk, van een geestelijke, dat al de slaven op het eiland Z. over twee jaren geëmancipeerd zouden worden en wij dus vrije lieden souden zijn. Deze blijde tijding was weldra over het geheele eiland verspreid en geduldig wachtte men twee jaren lang. Na verloop van dezen tijd vernamen wij, dat men de vereischte gelden, om de slaven vrij te koopen, nog niet bij elkander had; dat er nog veel te regelen viel, alvorens men tot de emancipatie kon overgaan. Aldus hield men ons nog jaren lang bezig; wij verkeerden steeds in een koortsachtige spanning en zagen met ongeduld dien blijden dag tegemoet, die zich zoo schrikkelijk lang wachten liet en scheen niet te zullen komen. Eindelijk het wachten moede, begonnen verscheidene slaven te vluchten; men maakte, in de baaien, zich van visschersbooten meester en begaven zich daarmede naar de republiek Venezuela. Enkelen dezer booten zijn met man en muis vergaan, enkelen door vaartuigen die men hun achterna zond opgepakt en teruggebracht, anderen bereikten behouden en wel de overkust. De plantage, waarop ik mij bevond, was aan zee gelegen en van tijd tot tijd kwam daar in de baai een schoener een lading zout of Brazilië-hout innemen.

„Op een gunstig tijdstip, toen met uitzondering van den kajuitsjongen, al het scheepsvolk aan land was en zich met dansen op de plantage vermaakten, maakten zestien onzer zich van de schoener meester, heschen de zeilen en zetten koers naar St. D. waar wij, na drie dagen reizen, behouden aankwamen."

„Hier nam ik aan boord van een kustvaarder dienst, oefende mij in de zeevaartkunde en had het geluk, eenige jaren geleden tot havenmeester benoemd te worden."

„Als ik mij nu niet vergis, dan was de eigenaar der plantage X. uw vader, aan wien ik eens toebehoord heb, en ik zal U niet verzwijgen, dat ik op dit oogenblik met dankbaarheid vervuld ben voor den goeden Schepper die mij het voorrecht geschonken heeft heden met den zoon van mijn voormaligen meester aan dezelfde tafel te hebben gezeten en het middagmaal gebruikt."

„Ik hoop dat deze mededeeling bij U geen onaangenamen indruk gemaakt heeft, noch Uw gevoel van eigenliefde gekwetst zal hebben."

„Thans weet gij wien ik was; wellicht had ik beter gedaan te zwijgen, mois c'etoit plus fort que moi, en ik vatte moed, omdat het mij voorkwam dat gij liberaal zijt."

„Havenmeester", sprak de kapitein, „vergun mij dan met een flinke handdruk U de verzekering van mijn achting en vriendschap te geven en U tevens rondborstig mede te deelen, dat ik nimmer een voorstander van slavernij geweest ben." Als kind verliet ik mijn geboorteplaats, bracht vele jaren in Europa door, kwam als man terug en heb mij, van toen af, nooit met den heerschenden toestand op mijn geboorteplaats kunnen vereenigen. De opvoeding maakte voor mij den man en niet de kleur; ik heb nooit eenig vooroordeel tegen kleurlingen gehad.

Het gesprek werd afgebroken door de komst van den heer L. chef van een der voornaamste handelshuizen te J. 'n Franschman van geboorte die zich daar gevestigd had en op zeer vertrouwelijken voet met den havenmeester omging.

Wordt vervolgd.

schrokken zijn. De broeder-portier had gelukkig ons bellen al gehoord en stond spoedig voor ons. Nauw hadden wij onzen wensch kenbaar gemaakt, of hij noodigde ons uit binnen te komen, waar pater-overste Geerts ons spoedig verwelkomde. De Nederlandsche paters in Leuven zijn bekend om hun gastvrijheid en dra zaten wij dan ook, ondanks het nachtelijk uur, voor een disch, waarvan wij een uur te voren niet hadden durven droomen.

De Pruisische officier — hij noemde zich zelven zoo — werd al langer hoe gemoedelijker. Onderweg had hij ons meermalen zijn anti-Katholieke gevoelens lucht gegeven. Hij — een man uit het land van den Jezuïetenhaat — had over de Jezuïeten gesproken als waren zij de afschuwelijkste verraders en meermalen moesten wij ons bedwingen, wanneer de officier met zekere roemruchtigheid verhaalde, dat de Duitschers zooveel paters of pastoors naar de andere wereld hadden gezonden. Hij zelf moest nu ondervinden hoe geheel anders onze Katholieke geestelijken waren dan hem altijd geleerd was.

Pater Geerts leidde met veel tact de gesprekken. Het was geen gemakkelijke taak, want de Duitscher bleef dingen verkondigen over de Jezuïeten van Brussel, die wij in tijd van vrede nog niet hadden laten passeeren .... maar die wij thans met op elkaar geklemde tanden moesten aanhooren, wijl de Duitscher een geladen geweer onder zijn bereik had.... De officier werd steeds kalmer en ten slotte begon hij zelfs toe te geven, dat de Duitschers in België wel wat al te hard waren opgetreden, dat honderden Belgen onschuldig waren gedood en menige schanddaad was bedreven.

En toen wij te bedde gingen was de klove tusschen ons en den Duitscher een weinig gedempt. Was het omdat hij in deze vredige omgeving van het klooster wederom meer mensch geworden was?....

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. M. G. Vuylsteke.

Z. D. H. de Apostolisch Vicaris van Curaçao is Maandag 5 October behouden en wel te New York aangekomen. Zijne Eminentie, Kardinaal FARLEY, Aartsbisschop van New York, gaf onmiddellijk verlof om in alle kerken van het Aartsdiocees te preeken. Gretig gebruik makend van dit verlof heeft Monseigneur Zondag 11 October 7 maal gepreekt en Zondag 18 October wederom onder 7 H. Missen.

Woensdag 28 October ll. zou Monseigneur ook tegenwoordig zijn bij de bisschopswijding van Mgr. HAYER, tweede wijbisschop van New York.

Echt Amerikaansch werd de Apostolisch Vicaris ook reeds geïnterviewd door een reporter van *The Sun*. In hetzelfde blad verscheen een oproep aan de Amerikaansche opkoopers om phosphaat en zout van Curaçao aan te bevelen. De reporter klaagde, dat er te weinig reclame werd gemaakt in de Amerikaansche Bladen voor Curaçaosche artikelen. Volgens hem schijnt er ook in Amerika gebrek te bestaan aan kleurstof, waarvoor onze aloë en dividivi in aanmerking komen.

Op verzoek van Monseigneur vestigen wij de aandacht der Curaçaosche Kamer van Koophandel en van den Curaçaoschen Handelsbond op dit alles. Misschien valt er iets in dezen geest voor ons te doen.

Havenbedrijf.

Evenals de Curaçaosche Handel Maatschappij heeft de firma MADURO een groote bergplaats modern laten inrichten, welke alle mogelijke faciliteiten aanbiedt voor het bergen van transito-goederen.

Voetbal.

Zondagmiddag half vijf zal op het terrein van het voormalig Militair Tehuis een wedstrijd gehouden worden tusschen het Elftal van Hr. Ms. „Jacob van Heemskerck" en dat van den Curaçaoschen Voetbal Bond.

De Commissie welke den wedstrijd voorbereidt en regelt, heeft ook zitplaatsen beschikbaar gesteld tegen betaling van 50 cts. De opbrengst zal zijn ten bate van het Koninklijk Nederlandsch Steuncomité.

De toegangskaarten zijn verkrijgbaar in de *Botica National*, *Botica Central* en bij de firma *O. Winkel & Zonen*.

En om den edelen wedstrijd én om het goede doel bevelen wij het bijwonen dezer match ten zeerste aan. Laten onze Hollandsche Jongens, die hier zoo weinig vertier hebben, nu eens plezier beleven van hun mooien opzet.

We wenschen den strijders van beide partijen veel succes. We hopen, dat ze zullen letten op een fair play.

De Havenwerken.

We maakten ons al ongerust. Een gedeelte van Prof. KRAUS' rapport werd opgenomen door den Minister in de toelichting op de begrooting, waarin het heette, dat de havenwerken de goede richting uitgingen en veilig onder eigen beheer kunnen worden uitgevoerd. — en een paar dagen later verdwijnt het vlot met de duikers en hoort men geen enkele ontploffing meer.

Wat is er nu aan de hand, dachten we zoo. Zou dat werk ook al stop gezet zijn om den oorlog?

We hoorden wel hameren en kloppen aan de werf op het Rif en zagen op het terrein der firma MADURO een groote ponton maken, terwijl de heer WEEG iederen dag van den zandzuiger naar het Rif voer, maar we brachten dat alles niet met elkander in verband en konden dien grooten, hoogen bok, die er werd opgericht, ook al niet thuis brengen.

Alles is echter duidelijk geworden.

Voor rekening van het Gouvernement heeft de firma MADURO dien grooten ponton gebouwd en deze week kant en klaar afgeleverd. Nu wordt er de nieuwe baggermachine op geïnstalleerd. En dan gaat het weer met volle stoom aan den gang.

Het Nederlandsche Zeewezen.

In dit tijdschrift komen twee kiekjes voor van het bezoek door Dr. KRAUS aan Curaçao en zijn havenwerken gebracht.

Curaçao Kolenstation.

De Firma S. E. L. MADURO & SONS was zoo vriendelijk ons het volgende certificaat ter inzage toe te zenden:

De ondergeteekenden, Kapitein ter Zee, Commandant van Hr. Ms. Pantserschip „Jacob van Heemskerck" en C. D. DE HAES, Luitenant ter Zee 1e klasse, 1e Officier van dien bodem, verklaren, dat op 18 September 1914, terwijl het schip gemeerd lag aan de Juliana Werf te Curaçao, door de zorg der Firma S. E. L. MADURO & SONS, steenkolenleveranciers ter plaatse, kolen werden geladen, en het record werd verbeterd en gebracht op één uur van 174 ton.

w. g. COENEN,
DE HAES.

Het snelkolenladen van Curaçao was reeds bekend in heel West-Indië, geen enkel der West Indische havens kon Curaçao hierin evenaren, laat staan voorbijstreven. Wij stonden dus met eere op een flinke hoogte.

Door de eigen activiteit der Firma S. E. L. MADURO & SONS is het Curaçaosch record, dat stond op 157 ton per uur, thans nog verbeterd en gebracht op 174 ton.

Dat is een krachttoer, waar men groot op mag gaan, en die zeer zeker zal medewerken den goeden naam van Curaçao als Kolenstation nog te verhoogen.

Onze gelukwenschen aan de Firma!

Regen.

Ons bericht van de vorige week behoeft eenige aanvulling.

In de Benedendistricten heeft het, Goddank, flink geregend. Op Westpunt viel Vrijdag 23 Oct. 220 mM. Op Gr. St. Martha brak een dam en alle tanki's zijn vol. Tengevolge den zware regens op Ceroe Bientoe, Wacao en San Heronimo gevallen, liep de groote rooi van Barber 8 uur lang. Allerwege toog men uit planten.

Ook op Aruba is een zware bui gevallen; ook daar zijn de menschen aan 't planten.

Montefiore-dag.

De armen der verschillende Kerkelijke Gemeenten werden Woensdag weder bedacht door een gift uit het Montefiore-fonds.

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

De leden A. JESURUN, C. G. DE HASETH Cz en J. P. G. ECKER zijn aan de beurt van aftreding; de verkiezing zal plaats hebben Vrijdag 27 Nov. in de zaal van den Kol. Raad van 9 – 12 uur v. m.

De drie leden zijn herkiesbaar.

Dankbetuiging.

Van het Britsch Consulaat ontvingen we een brochure waarin geprotesteerd wordt tegen de stelselmatige vervalsching van oorlogs- en nieuwsberichten ten voordeele van Duitschland.

Van het *Bureau des Deutschen Handelstages* te Berlijn een brochure ter verdediging van Duitschlands handelswijze en optreden, waarbij gevoegd werd een aanklacht van vele verkeerdheden voorkomend in het kamp der Verbondenen.

Prijsschieten.

De soldaten van het garnizoen hebben gisterenmorgen wedstrijd gehouden in het schieten op het schietterrein van het Rif.

Er is mooi geschoten; een schutter had zelfs 9 treffers, terwijl slechts vijf de eisch was. Hij ontving daarom behalve de medaille nog 10 Gld. bovendien. Deze scherpschutter heet WILLEM TELL, of is er minstens familie van.

De wedstrijd werd bijgewoond door de Dames der Officieren en opgeluisterd door de muziek. De overwinnaars droegen groen in hun geweerloop bij het naar huis gaan.

Ongeluk.

Donderdag in den namiddag waren eenige visschers van Boca San Michiel op en langs de rotsen aan 't uitkijken naar de visscholen, toen een steen boven losraakte en midden op het hoofd van een jongen terecht kwam, die beneden langs de rotsen liep.

De jongen bloedde hevig en was dadelijk zijn bewustzijn kwijt. Hij is naar het St. Elizabeth's Gasthuis vervoerd en maakt het redelijk wel.

Hoog Bezoek.

Woensdagmorgen bracht de H. E. G. Heer Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant, Luitenant PIEPER, een bezoek aan de scholen van Sta Rosa en aan het Weeshuis. De weezen kapel speelde bij aankomst en vertrek. De Gouverneur toonde zich zeer tevreden en schonk een gift om de schoolkinderen en de weezen te onthalen.

Daarna werd Montaña bezocht.

No. 2.

De Gouverneur liet gisteren bekend maken in de *C. Crt.*, dat iemand, die onbekend wenscht te blijven, 8% wil storten in het Nationale Verdedigingsfonds.

We zijn oprecht blij, dat Curaçao niet achterblijft en prijzen de edele vrienden des Vaderlands. Moge hun voorbeeld ook nog door anderen worden gevolgd.

Regenval

gedurende de maand September.

	m.M.
Fort Amsterdam	12.2
Westpunt	8.5
Plantage Siberië	0
Kl. St. Martha	21.5
Hoffi Abao	23.
Cas Chikitoe	6
Sta. Maria	8.3
Plantage Gr. St. Joris	0.
Wilhelmina-tuin	0.
Sta. Rosa	5.5
Beekenburg	5.3
Noordkant	17.
Dokterstuin	0.9

De Benedendistricten schijnen van 't jaar het meest te zullen profiteeren. We gunnen het den menschen van harte.

Kalenders.

De eerste werd ons van 't jaar aangeboden door den Heer M. CAPRILES, hoofdagent van de *Nationale Levensverzekering Bank* van Rotterdam.

Onzen dank!

Officieele berichten.

Blijkens van den Consul der Nederlanden te Panama ontvangen kennisgeving is aldaar in het Hospitaal Sto. Tomas op den 25n Sept. 1914 overleden *George Gomes*, Nederlandsch onderdaan, geboren op Curaçao, makelaar, ongehuwd en 40 jaren oud.

De heer *L. W. van Eps* is eervol tijdelijk ontheven van de waarneming der functiën van Conservator van de permanente tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum alhier, en de heer *J. Scheuerman* is tijdelijk belast met die functiën.

Aan den onderwijzer 3e klasse aan de Hendrikschool *J. G. Veeris* is tot verder herstel van gezondheid een week verlofsverlenging verleend.

Mej. Bertha Conner is tijdelijk aangesteld tot hoofdvlechtster aan den op te richten hoedenvlechtcursus aan de openbare school en de bijzondere zusterschool te Philipsburg; Mej. Margarita Millard aan de openbare scholen te Philipsburg en in het buitendistrict Prinsenkwartier, Mej. Isabel Buncamper aan de openbare scholen in de buitendistricten Koolbaai en Kleinbaai; en Mej. Isolene Petersen aan de bijzondere zusterschool in het buitendistrict Simpsonsbaai op St. Martin N G.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier, T. A. Pietersz, is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den torenwachter op Klein-Curaçao, J. M. Schotborgh is op zijn verzoek, wegens physieke ongeschiktheid voor den dienst, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den leeraar bij de Protestantsche Gemeente op Aruba, G. J. Eybers, is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

Brihinita Cuares (2), Maria A. Casperson, Alfredo Corea, Jose Tomas de Aquino, Joseph Dewery, Enrique de Windt, Felicia Esteba, Allan Trasier, Rosa Hernandez, Candelario Rodrigues, Louisa Leeman, Julia Salgar Dorothea Top, Selestino Velasques.

Aangeteekende stukken: Gerardo Haseth, Lucy Price.

Zonder adres een brief en een briefkaart.

Zijn beteekenis.

Het „Handelsblad" schrijft:

„Wat deze wereld-oorlog beteekent blijkt treffend uit de volgende mededeeling in de Amerikaansche dagbladen van 20 Augustus:

„Verleden Zaterdag is het Panama-Kanaal geopend voor de scheepvaart, ...maar er is geen buitenlandsche scheepvaart."

Is scherper satire denkbaar! Op het oogenblik zelf dat de grootste ondernemers van ingenieurs — die helden van den vrede! — overwonnen heeft, verlamd de oorlog de scheepvaart over de Oceanen. Juist toen de beschaving triomfeerde met een bijna weergaloos machtig werk van *constructie*, sloeg op de aarde neder het machtigste werktuig van *destructie*, dat de aarde wellicht ooit gezien heeft, de oorlog der Europeesche mogendheden, om men weet niet precies wat. Het kapitaal dat vernield zal worden, zoo de oorlog enkele maanden duurt, zou een groot aantal Panama-Kanalen kunnen tot stand brengen.

Maar het Panama-Kanaal blijft en zal Amerika na den oorlog tot zegen zijn, terwijl de oorlog opgaat in rook en jammer."

Priesters in het leger.

Volgens de door de Fransche bisschoppen en regenten van seminaries verschafte inlichtingen zouden zich op het oogenblik ongeveer 15.000 priesters en seminaristen in Frankrijk onder de wapenen bevinden.

De diocesen, die het grootste aantal priesters en seminaristen in het leger hebben, zijn die van Parijs (437), Vannes (425), Lyon (400), Kortrijk (300), Besançon (300), Arras (300), Rijsel (300), Grenoble (285), Toulouse (250) en Versailles (240).

In het diocees Perpignan is meer dan een derde gedeelte der geestelijkheid onder de wapenen, terwijl in het diocees Belley 32 van de 40 seminaristen gemobiliseerd zijn.

Daarenboven zijn nog een groot aantal kloosterlingen uit het Oosten teruggekeerd.

De Maasbode.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 30 October 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.40
id. per KG. 2e kw.	„	0.30
HUIDEN per K.G.	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.
WOL per K.G.	„	0.10
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.50
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).		
Kwaliteit No. 1 per dosijn	„	3.37½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3.50
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—.
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ „ 1 van 25 c.M. of minder	f	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 31 ratten.

Buitenland.

Een redevoering van Lloyd George.

De Britsche kanselier der schatkist heeft, zooals we reeds in 't kort melden, in Queen's Hall te Londen een rede gehouden, die bij zijn toehoorders, samengestroomd uit alle deelen van het Vereenigd Koninkrijk, met buitengewone geestdrift werd ontvangen en hier en daar door ondeugend schatergelach werd onderbroken. Pruisen, zeide hij, waarborgde met ons en andere landen, de onschendbaarheid der neutraliteit van België, maar matigde zich thans dat recht van schending aan. En wat gebeurde er in 1870, tijdens den Fransch-Duitschen oorlog? Toen vroeg Engeland aan de Pruisische regeering of zij de neutraliteit van België zou eerbiedigen. Het antwoord daarop luidde: „Die vraag is overbodig, want er bestaat een verdrag."

„En wat deed Frankrijk bij die gelegenheid? De Belgische regeering zond koningin Victoria een roerende dankbetuiging, dat Engeland de neutraliteit van haar grondgebied zoo ferm had beschermd. Drie dagen daarna werd een groot Fransch leger van 100.000 man, het voor-

naamste leger der Franschen, ingesloten tusschen de Belgische grens en het oppermachtige Duitsche leger. De Franschen hadden zich aan een overgave kunnen onttrekken, door over de Belgische grens te trekken. Maar liever dan woordbreuk te plegen door de neutraliteit van dat land te schenden, getroostte Frankrijk zich de vernedering der overgave van dat leger."

„De Duitsche rijkskanselier heeft het verdrag van België's neutraliteit „een vodje papier" genoemd. Wat wil dat zeggen? Mijne hoorders, hebt gij soms een bankbiljet van vijf pond in den zak? (Schaterend gelach). Maakt u niet ongerust. Ik eisch het, als minister van Financiën, niet van u op. Of misschien hebt gij een der schatkistbiljetten van een pond bij u? Verscheurt ze, want het zijn maar „vodjes papier." Maar wat zijn die waard? Heel het crediet van het Britsche wereldrijk. De handel bedient zich ook van „vodjes papier," namelijk wissels, waarop het handelsvertrouwen der wereld berust. En verdragen zijn de wissels van het staatsmanschap Duitsche handelslieden zijn even eerlijk en oprecht als anderen. Maar als zij wissels gingen beschouwen als Duitsche staatslieden het thans verdragen doen, dan zal nooit iemand meer de wissels van een Duitschen handelsman accepteeren. Een groote natie moest zich schamen, haar woord te breken. Om snel te handelen schond Duitschland de Belgische neutraliteit en zijn eigen belofte. Maar eerlijk handelen staat hooger dan snel handelen.

Frankrijk had, ging Lloyd George voort, aan België, vijf legerkorpsen aangeboden tot bescherming van zijn neutraliteit. België verklaarde, ze niet van noode te hebben. Het had het woord, de belofte van den keizer. En „zou Caesar een leugen zeggen?"

Lloyd George sprak vervolgens over de gruwelen, in België gepleegd. Al de verhalen daarvan geloofde hij niet. Ook begreep hij ten volle, dat er onder millioenen soldaten schuim kan zijn. Maar de Duitsche autoriteiten erkenden, verdedigden, snoefden zelfs op de verbranding van steden en dorpen in België, de verwoesting van kunstwerken, het vermoorden van mannen, de mishandeling van vrouwen. De Belgische burgers hadden op Duitsche soldaten geschoten, zoo luidt het excuus. Maar wat hadden de Duitsche soldaten in België te maken? Heeft men dan geen recht zijn huis en haard tegen een overweldiger te verdedigen? Moet men daarvoor eerst een uniform aantrekken? Stel, dat een inbreker het paleis van den keizer binnenkomt en er al de kunstschatten vernietigt, des keizers eigen werken inclusis (Gelach.) Zal de keizer dan eerst een uniform aantrekken, om den ongewenschten bezoeker mores te leeren?

Lloyd George stelde den hoogmoed der Pruisische jonkers voor den oorlog aansprakelijk. De Duitsche boeren en burgers werden in het Pruisische militairisme gekluisterd, hun geest vergiftigd door de begrippen van het Pruisische materialisme, dat maar niet goed begrijpen kon hoe Engeland voor een moreel recht oorlog kon gaan voeren. „Wij strijden tegen den geest van het „Deutschland über Alles," dat alles, hetwelk daaraan in den weg staat, vermorzelt," zeide Lloyd George.

De kathedraal van Reims verwoest.

De „gruwel der verwoesting" in de heilige plaats! Niets meer dan een leeg omhulsel van zwarte muren! En dat „uit louter zucht tot vernielen" bij de Duitschers — zoo roept de Fransche regeering in haar protest tot alle mogendheden uit Volgens den berichtgever van de „Times" begon de brand Zaterdagmiddag tusschen 4 en 5 uur. Het prachtige gothieke gebouw, dat hoog uitsteekt boven de lager gelegen stad, was het mikpunt van een regen Duitsche granaten. Lawinen van metselwerk, dat de stormen der eeuwen had getrotseerd, vielen neer in de verlaten straten.

„Om half vijf geraakten de stijgers, die het oostelijk gedeelte van de kathedraal, waar eenige herstellingen vóór den oorlog waren uitgevoerd, omringden, in brand. Spoedig was het geheele netwerk van palen en planken in brand. Brandende splinters vielen op het dak, welks oude eiken spanten onmiddellijk vuur vatten.

„Spoedig was het bovengedeelte van het schip een vuurhaard en de vlammen lekten de torens van het westelijk gedeelte. Vlammende stukken gesneden houtwerken vielen op den vloer van de kerk, waar de Duitschers gedurende hun bezetting van de stad (waaruit zij door de Franschen weer verdreven waren Red.) groote hoopen stroo hadden bijeengebracht met het plan de plaats in een hospitaal te herscheppen.

„Onmiddellijk vatte dit vuur en de altaren en biechtstoelen werden verslonden door de vlammen, die de grijze steenen muren deden kraken.

„De Duitsche gewonden, ongeveer 20, die in de kathedraal waren ondergebracht om het gebruik van de Roode-Kruis-vlag te rechtvaardigen, zouden zeker levend zijn verbrand, indien niet eenige Fransche officieren van gezondheid hen met eigen levensgevaar uit de kerk hadden gedragen

„Daar werd een afschuwelijk tooneel alleen voorkomen door den moed van de priesters der kathedraal.

„Een menigte van ongeveer 200 burgers van Reims had zich blootgesteld aan de granaten, die rond de vlammende kathedraal bleven vallen, om het afschuwelijk schouwspel te zien.

„Toen de Duitschers in hun groenachtige uniformen aan de kruisvleugeldeuren verschenen, ging een gehuil van woede op uit de menigte, wier oogen pijn deden van de vlammen.

„Schiet hen dood!" werd er geroepen. Er waren eenige soldaten onder de menigte. Vastberaden laadden zij hun geweren en legden aan. Doch toen sprong de abbé Andrieux, de vriendelijke kleine priester, naar voren tusschen de gewonde mannen en de wapenen die hen bedreigden

„Schiet niet," riep hij uit. „Gij zoudt zelf even schuldig worden als zij."

Het verwijt was voldoende, en onder woedende kreten werden de Duitschers gedragen naar het museum in de nabijheid.

Men weet het — dat zelfs de „uitdoover van de lichten aan den hemel," Viviani, zich niet heeft kunnen weerhouden de wraak van heel de beschaafde wereld af te roepen over de vernieling van dit eerbiedwaardig en prachtig historisch heiligdom!

Antwoord van President Wilson.

Vanwege het Belgische Ministerie van Buitenlandsche Zaken werd de tekst van het antwoord, door president Wilson van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika gegeven aan de Belgische zending, die bij monde van den heer Carton de Wiart hem 15 September l.l. de klacht over Duitsche gruwelen in België bedreven, openbaar gemaakt.

President Wilson moet toen als volgt geantwoord hebben:

„Het is mene oprechte vreugde, dat ik u ontvang in uwe hoedanigheid van afgevaardigden van den koning van België. Het volk der Vereenigde Staten gevoelt voor België een diepe vriendschap en bewondering en een oprechten eerbied jegens zijn koning. Vergun mij de hoop uit te drukken dat de gelegenheid ons zal gegeven worden, hun achting te verdienen en te winnen. Gij weet dat de Vereenigde Staten de rechtvaardigheid beminnen en evenals gij den vooruitgang zoeken en met nauwgezetheid de rechten der menschheid behartigen. Ik koester een gevoel van trots, gedurende mijn presidentschap zulk een volk te vertegenwoordigen en namens hetzelve te spreken.

Ik beschouw het dan ook als een eer, dat uw koning zich tot mij gewend heeft in dit uur van beproeving, met het verlangen dat ik, in naam van het Amerikaansche volk, recht zal doen wedervaren aan een natie, die zich zwaar gekrenkt voelt, en recht kan doen gelden op de sympathie der menschheid. Ik dank U, mij het document ter hand gesteld te hebben, dat den uitslag der onderzoeken van de betrokken commissie bevat, en waarvan de uiteenzetting der feiten een der doeleinden zijn van uw zending.

„Ik zal het aandachtig lezen en er ernstig over nadenken. Gij verwacht niet, ik ben er zeker van, dat ik u meer er over zegge Welnu, ik vraag het aan God, zal deze oorlog eindigen. Dan zal de dag der afrekening komen.

De Europeesche naties zullen dan beraadslagen en met het oog op de te nemen besluiten het ongelijk vast stellen, er de gevolgen van nagaan en de verantwoordelijkheid bepalen. Goddank hebben de naties der wereld samen een organisatie gesticht, die toelaat tot het opmaken en de regeling van zulk een rekening over te gaan. De punten, welke deze instelling niet tot klaarheid brengen kan, zullen door de openbare meening, de opperste scheidsrechter in deze zaken, bepaald worden geregeld.

Het zou voorbarig zijn en onverstandig van een volk, dat alleen en buiten de vijandelijkheden staat, een eindoordeel uit te spreken; het zou inbreuk maken op zijn onzijdigheid.

„Ik acht het echter overbodig u te verzekeren, dat het besluit tot bepaling onzer houding, zooals wij u die openhartig blootleggen, genomen is met een gevoel van warme vriendschap jegens u. Deze onze houding is het eenige middel, om onder ons een goede verstandhouding te stichten, gegrondvest op den eerbied, de bewondering en de onderlinge hartelijkheid.

„Weest welkom. Het is een groote eer voor ons, dat gij ons gekozen hebt als vrienden, aan wie gij een belangrijke vraag onderwerpt, een levenskwestie voor u; weest overtuigd, dat uw pogingen zullen verstaan worden, en dat er op geantwoord zal worden in dienzelfden geest, als waarmede gij uw initiatief er toe naamt."

Door een lezer wordt aan de *Tel.* de circulaire toegezonden, op 18 Aug. l.l. door President **Wilson** tot het Amerikaansche volk gericht, en waarin hij aandringt op het in acht nemen eener volstrekte onzijdigheid.

Daarin staat o.m.:

„Landgenooten!

Ik veronderstel dat ieder verstandig man in Amerika zich gedurende de laatste weken van verwarring heeft afgevraagd, welken invloed de Europeesche invloed zou kunnen uitoefenen op de Vereenigde Staten, en ik neem de vrijheid, eenige woorden tot u te richten, teneinde u er op te wijzen, dat het geheel en al van onze eigen verkiezing afhangt, hoe zijn invloed op ons zal zijn, en u zeer ernstig onder het oog te brengen, welke taal en welk gedrag onze natie het best kunnen beveiligen tegen rampen en nood.

Iedereen, die Amerika waarlijk liefheeft, zal spreken en handelen in waarlijk neutralen geest, d.w.z. bezield door onpartijdigheid, oprechtheid en vriendelijkheid jegens allen. die bij de worsteling betrokken zijn.

De bevolking der Vereenigde Staten is samengesteld uit zeer verschillende naties, en voornamelijk uit die naties, die thans met elkaar in oorlog zijn. Het is natuurlijk en onvermijdelijk, dat er een zeer groote verscheidenheid van sympathieën, verlangens en wenschen moet heerschen onder dit volk, wat betreft den afloop en de begeleidende omstandigheden van het conflict. Deze wenscht de eene, gene de andere natie te zien winnen en aldus zal het gemakkelijk zijn de hartstochten op te wekken en moeilijk om ze te doen bedaren.

Zij, die aansprakelijk zijn voor het prikkelen dezer hartstochten, laden een zeer zware verantwoordelijkheid op zich, de verantwoordelijkheid voor niets minder dan dat het volk der Vereenigde Staten, welks liefde voor zijn land en trouw jegens zijn regeering hen als Amerikanen behooren te vereenigen, in verschillende kampen zou worden verdeeld, waar elkaar vijandige meeningen heerschen, fel op elkaar gebeten, en die in overtuiging en meening, zoo al niet inderdaad, zich in den oorlog mengen. Dergelijke geschillen onder ons zouden noodlottig zijn voor onze gemoedsrust, en zouden een ernstig struikelblok vormen bij het volbrengen van onzen plicht om als groote, vredelievende natie, onze rol van onbevooroordeelden bemiddelaar te vervullen.

Daarom richt ik tot u, mijne landgenooten, een ernstig woord van waarschuwing tegen het schenden van onze onzijdigheid door hartstochtelijk partij te kiezen De Vereenigde Staten moeten metterdaad zoowel als in naam neutraal blijven in deze dagen van beproeving. Wij moeten in daden en woorden onzijdig blijven, onze gevoelens het zwijgen opleggen en geen enkele handeling verrichten, die zou kunnen worden uitgelegd als een bevoordeeling van een der strijdende partijen."

Vergelijkingen.

Alles is reusachtig in den tegenwoordigen oorlog: de sterkte der legers, de lijst de verliezen — voor zoover deze bekend werden — de kracht en draagwijdte van het geschut, de inspanning ten slotte, die van de troepen wordt gevorderd.

Vergelijkingen met vroegere oorlogen doen de geweldige afmetingen van den huidigen strijd nog duidelijker uitkomen.

Men moet tot de krijgstochten der Perzische heerschers in den voorchristelijken tijd en vervolgens tot de veroveringen van Tamerlan teruggaan, om legers te vinden, als thans in 't veld worden gebracht.

Zelfs de strijdkrachten van Napoleon en die, welke tien jaren geleden in Mantsjoerije elkander bevochten, staan in getal ver achter bij de troepenmassa's, die nu in Frankrijk en aan de Russisch-Duitsch-Oostenrijksche grenzen op elkander zijn gebotst.

Toen Napoleon in 1805 de vesting Ulm deed capituleeren en 25.000 Oostenrijkers zich moesten overgeven, was dit een opzienbarend feit van groote beteekenis.

En uit een der Pruisisch-Oostenrijksche oorlogen in de achttiende eeuw is nog altijd vermaard de zoogenaamde „Finkenfang", de gevangenneming van een Pruisische leger-afdeeling van 11.000 man door den Oostenrijkschen veldheer, maarschalk Daun.

Wat beteekenen echter zulke cijfers, vergeleken met die, welke men thans omtrent gevangenen, dooden, gekwetsten en vermisten onder de oogen krijgt?

De beslissende slag bij Sedan in 1870 kostte den Franschen in 't geheel niet meer dan 100 000 man en van Mac Mahon's leger, dat Bazaine bij Metz zou gaan helpen, was toen niets meer over.

Thans verloren de Russen op één punt tegenover de Duitschers ruim 9.000 man en zouden de Oostenrijkers op een ander punt circa 100 000 man in handen der Russen hebben moeten laten.

In Duitschland zouden reeds 220.000 Fransche, Russische en Engelsche gevangenen zijn aangebracht en in de Fransche vesting Maubeuge alléén capituleerden niet minder dan 40.000.

Dat ondanks dit alles nog geen beslissing gevallen is en de krijgsverrichtingen met afwisselend geluk kunnen worden voortgezet, wijst erop, hoe ontzaglijk de getallen zijn, waarmee in deze worsteling wordt „gewerkt".

Voor de duizenden, tienduizenden en honderduizenden van vroeger, zijn de millioenen in de plaats getreden.

De verliezen, die thans geleden worden, zijn grooter, dan weleer een geheele strijdmacht was.

De oorlog is er slechts te gruwelijker om. Maar misschien zal hij ook *korter* moeten duren, wat althans één lichtzijde zou zijn.

HAVEN-NIEUWS.
VAN 24 OCT. — 7 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia *	S S Morris	24 Oct.	New-York	24 Oct	Maracaibo
Neckerie	J P v d Borden	24 „	Amsterdam	25 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	26 „	La Guayra
Merida	A Johanson	28 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Philadelphia	H Hichborn	29 „	New-York	29 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	29 „	Maracaibo	29 „	New-York
Pr Willem V	P C de Graaff	31 „	New-York	1 Nov.	Amsterdam
Philadelphia	H Hichborn	4 Nov.	La Guayra	4 „	New-York
Merida	A Johanson	4 „	Maracaibo	5 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	7 „	New York	7 „	Maracaibo
Pr Maurits	N de Boer	7 „	Amsterdam	8 „	New-York
Savoia	G Debarbieri	26 Oct.	Génova	26 Oct.	Colon
Progreso	H Hansen	24 „	New-York	24 „	Maracaibo
Progreso	H Hansen	31 „	Maracaibo	1 Nov.	New-York
Alexandrian	G J Walker	28 „	Liverpool	29 „	Liverpool

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Lilian H	24 Oct.	St Thomas	*Estrella Mar*	25 Oct.	Guanta
Nelly M Johnst	25 „	Barbados	*Refugio H*	28 „	Aruba
Refugio H	25 „	Aruba	*Diana V*	29 „	Maracaibo
			Hirondelle	29 „	Maracaibo
			Estelle H	31 „	Isl Barlovento

* Dit stoomschip is hier 30 Oct. aangekomen en weer rechtstreeks vertrokken naar New York op 31 October.